

sigidal sõda üle jõe teha, ja nüüd jäid silla peäle seisma. Kui nüüd waenlased jõest alla silla juure said, seisid nemad vastu ja sõdisid neadega. Sõdisuise al tulid ka teised wäed, kes salda äärt mööda kāsid, toga järele, ja siis oli ka Eestlaeste lugu otsas. Suur saab jääri riistrahwa fätte, wanad aeraamatud üllewad et olli 2000 hoost ja 300 suutemad laewad, pisemad arvamata, olnud, mis nende fätte saanud. Püsut oli neid mehi, kes kouu veastid teistele kurwi sõnumid väljama.

Piiskop Albert oli Paavosti käest luba saanud, uusi piiskopisi paganate maade üle seada, selle loaga seadis temi nüüd ühe kloostri wanema, Linnik, Eestlaestest piiskopiks. Et füt sel aeglal veel püsut Eestlaesed riisti uõku olid, siis tegi Albert seda, lootusega et aega mõddaristi ušku heidakuid, se tündis aastal **1211**.

Pea oli jälle uuđ sõda liifumais. Saakala rahwas oli täis vähä, et nende Wlandi lin käest oli ära võidetud, ja heitis üzjenuje rahwaga ühe nõuse suurt väge forjada ja riiki rahwa maale tungida. Kui peälegi sõnu ned said, kuid ka teised Eestlaesed, Saare maalt ja Ridala maalt olid Koivo jõel hukka saadetud, töösis viha veel suuremaks. Enire väega tunqinud Lätti maale, töövisid ja tapsid, ja tulid Beverini linna all, mis Aisti järvse saldal, tema ümbet liitma. Seä! nemad küssid Eestlaestest käest: „Kas teil meelest ära läinud, mitu teie rahwas meie oleme Jumri jõe juures mahalöönud? Ets teil mite talu ei polu ja meie valitsuse alla

ei taha heita? Eestlaesed aga küssid vastu: „Kas teie meelest ära läinud, mitu pealikuid ja wanemid ja kui suur hulk teie rahwas! Koiva jõe juures on surma leidnud, et teie mite hukka meitega ühe Jumala sisse uskuma, et teie saaksite riistitud ja igavere tahu wõksite leida?“ — Sedä kuuldes pahandasid Eestlaesed ja hukasid soen minema.

Kohe selle järel läksid Lätlaestete pealikud Tool ja Paile Riija linna ja palusid sealt abi Eestlaestele vasta. Sealt wõeti heol nende palwed suulda. Liitnik, piiskopi Alberti wend, „mõdega wennade“ pealik, Saksteaga, Rube, oma Liivi rahwaga, Võnnu linna pealik, Vertel, Lätlaestega, läksid nüüd kõik Eestlaestele vastu. Nemad läksid Metsepeole maafonda ranna äärt laudu. Sealt nemad põersid Saaremaare sohal homiku poole Saakala maa sisse. Aga tee oli väga waewaline täis seed ja metsa ja selle läbi wäsisid palju heboosed ja inimesed ära ja pidi tee peale tagasi jääma. Seitsem pääwa pärast said nemad Saakala. Suur ehmatust langeb Eestlaestete peale, ja nemad põgersid 1220. aastal veel kõrvale, aga ei aitanud, neid eisiti üles ja mehed tapeti, naesed said wangit viidud. Üks oja riisti rahwa väest tungis senni kui Paala jõeni (Põltsamaa jõgi) ja Järva maale, sealt põorsid jälle tagasi. Selle mitmesuguse sõda ja tapmisse läbi, kus palju surnuid inimesi ja loomi marmata jäid, signes esimene suur kass meie maal. Aga sellegi pärast ei lõpend sõda. Eest kohe selle järel suj teised tagasi tulid, oli jälle